

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok — 4 koruny — hal.
Na pol roka — 2 „ — „
Na štvrt roka — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ:

JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:

Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szék.

sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novín
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarify.

Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Ako pravotia u nás vidieckych gazdov?

Tuhý boj kresťanskej ľudovej strany proti nečestnému kupectvu.

Napísal: Karol Huszár, krajský vyslanec kresťanskej ľudovej strany okresu šárvárskeho.

Pod ochranou doterajšieho zákona postupu v pravotách občianskych, najmä s ubohým obecnstvom gazdovským celej krajiny prevádzané boly tak hrozné a do neba volajúce huncútsva, aké vymysleť a dopustiť mohlo len zákonodarstvo liberálov.

Dľa tohoto zákona v hlavnom meste býva-
júci kupci, zapravotit' mohli v Budapešti bár-
koho i z najďalších vidiekov krajiny, Nečestní
kupci, aby nezkúsených ľudí lapili do sídla, vy-
slali najprv svojich agentov a vigécov po všet-
kých stranách krajiny. Tí chodili potom z de-
diny na dedinu a všeliakými figlami naviedli
nezbehlých ľudí dedinských, aby podpísali voľa-
aký objednávajúci tlačný list, ktorému ľudia
vôbec ani nerozumeli. Keď daktorý dedinský
človek ľahkoverne sadol na lep agentovi, alebo
vigécovi a podpísal tovar objednávajúci list, ne-
čestný kupec poslal na jeho meno hneď daakú
naničhodnú portéku a mnohorazy taký tovar
ktorý on nikdy neobjednal. Jestli dedinský gazda
poslaný tovar neprijal a ako to zákon v pro-
spech nečestného kupectva naložil, nezachránil
ho pred oškodením a neupovedomil kupca,
aby si s tovarom robil čo chce, chudiak hneď
dostal vyzvanie advokáta k plateniu, za tým na-
sledovaly vyhrážky a konečne prišla pravota.
Nejedneho chudiaka z trenčianskej, oravskej,

prešporskej, satmárskej stolice, ba i zo Sedmo-
hradská nečestný kupec pre 50—60 korún za-
pravotil u budapešťianskeho okresného slúžneho.
Keď zapravotený z ďalekých krajov nedostavil
sa k súdu, prehral pravotu, odsúdili ho a musel
zaplatiť nespravodlivú požiadavku nečestného
kupca a všetky pravotné útraty, tak že tých 50—
60 korún bezzákladnej požiadavky poriasťlo len
skoro na 100 a 120 korún. Jestli ale zapravo-
tený vidiečan nešiaňal útraty a z ďalekého kraju
v určitý deň dostavil sa k súdu, vtedy násled-
kom advokátskych figlov mnohorazy *odročili
pojednávanie*. Ubohý vidiečan vrátil sa domov
bez toho, že by ho pred súdom boli vyslyšali.
Druhý raz ani sa neopovážil ísť do Budapešti,
bo sa bál útrat dlhej cesty.

*Na stá a stá povstávaly veľké obchody poslali
agentov a vigécov po celej krajine, aby navádzali de-
dinský ľud na zplácanie v čiasticách, v rátech.*
Tomuto chýrnemu zákonu padlo v obeť na ti-
síce dedinského ľudu. Nebolo moci na tomto
svete, ktorá by, celkom verejné šudierstva a
klamstva nečestných kupcov zahatit' bola mohla.

Konečne po smutných zkušenosťach cez
tridsať rokov, nový zákonný návrh postupu v
občianskych právach zostavil nekďajší minister
pravosudia Alexander Plósz, Terajší minister pra-
vosudia a krajský vyslanec sombatheľského
okresu Franc Székely zákonný návrh Plószov
predostrel teraz krajskému snemu, najvýznam-
nejší paragraf ale tohoto návrhu, **aby totiž pe-
šťianskí kupci vidieckych objednavateľov ža-
lovať a pravotit' smeli len pred patričnými
vidieckými úradmi okresných slúžnych, pod
nátlakom Pavla Sándora (Schlesinger) v tom**

smysle chcel premeniť, aby **pre objednávky tovaru v Budapešti urobené, ako aj pre objednávky kroz vigécov po vidiekoch sosbie- rané, vidiecke obecnstvo len v Budapešti mohlo byť žalované a zapravotené.**

Minister pravosudia Franc Székely s touto osnovou spomenutého paragrafu zákonnej predlohy, neslýchaný attentát by bol zpáchal zvlášte proti ubohému ľudu dedinskému. Veľký ošoh by z toho boli mali len veľkokupci budapešťianski, ktorí pod ochranou doterajšieho postupu v občianskych pravotách neslýchaným vyžieraním dedinského ľudu milliony a milliony si zado- vážili.

Krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany len skoro nahliadli, že tu silou-mocou treba sa zaujať za ubohý ľud vidiecky. V poslednej porade našej strany uzavreli sme, že najväčšou odhodlanosťou pustíme sa do boja proti takej vláde, ktorá žiadneho polutovania nemá s úbohými malými ľuďmi a ktorá v jej účinkovaní riadi sa dľa záujmov veľkokupcov a dedinský ľud vyžierajúcich agentov. Krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany v deputácii išli ku ministrovi pravosudia, kde v mene ľudovej strany *Simonyi-Semadam* a v mene 230 tisíc členov Katolíckej ľudovej Jednoty krajinský vyslanec *Štefan Haller* s dôrazom žiadali, aby zákonná predloha postupu v občianskych právach ostala v starej osnove ako ju složil nekďajší minister *Alexander Plósz*, *aby totiž vidieckych ľudí nebolo možno vládčiť pred budapešťiansky úrad okresného slúžnovstva, lež aby len doma pred patričným súdom svojim mohli byť zapravotení.* Medzi tým aj agrári, stránka gazdov, stránka *Kossuthova*, ba ešte i sám gróf *Štefan Tisza* zaujali stanovisko kresťanskej ľudovej strany. Následkom toho zdalo sa aj, že konečne zvíťazia záujmy vidieckeho ľudu. V tom okamžení ale za veľkokupcov vystúpili na dejište židovskí a slobodnomurárski vyslancovia krajinskí. Kresťanská ľudová strana však tiež neležala na lenivej koži. *V prvom rade dr. Alexander Simonyi-Semadam, za tým Štefan Haller a konečne i pôvodca týchto riadkov v parlamente pozdvihli slovo svoje proti nečestnému kupectvu a nestýchanému šalbiarstvu, aké toto pácha proti vidieckemu ľudu zdvihanými pravotami.* Tuhý boj tento trvai cez viacej dní. Kreslo ministra Franca Székelya začalo sa klátiť. Noviny verejne

písaly o tom, že padne. Ponezáč ale Franc Székely viaeej ako židov miluje jeho červené ministerské kreslo, porozumený bol s požiadavkami kresťanskej ľudovej strany a ku otázočným paragrafom zákonnej predlohy prijal nasledujúcu modifikáciu:

Prvý východok 31. §. ostáva nepremený. Počnúc od druhého východku, zneje odsek nasledovne:

Protokolovaný kupec z odpredaju v obchodnom obore jeho prevedeného pochádzajúce požiadavky, behom dvoch rokov, od objednávky rátajúce, pravotíť môže i pred súdom na mieste jeho osady, jestli požiadavke za základ slúžiace objednanie a skutočné prevzatie tovaru dokázať môže dokumentom.

Priemyselník, z odpredaju v obchodnom obore jeho pochádzajúce požiadavky, pod podobnými podmienkami pravotíť môže pred súdom na mieste jeho osady, jestli obžalovaný prebýva na území tohože súdu.

Pofažne na požiadavky pochádzajúce z odpredaju na čiastice, druhý a tretí východok zákona nemajú platnosti.

Pri odpredajoch prevedených na základe plnomocenstva, plnomocenstvo dokázať treba dokumentom.

Ku 32. §. pripojili ešte nasledujúci doplnok:

V tom páde, jestli kupec, takého pravotíť ako kupca ktorý není kupcom, z príležitosti zlomyseľnosti trestaný môže byť pokutou od 100 do 600 korún siahajúcou.

Ku 45. §. pripojili nasledujúci východok:

«Pofažne požiadavok pochodiacich z odpredajov na čiastice (ráty) miesto príslušnosti ani dokumentom nemôže byť vyjednané, jestli úplná kúpna cena tovaru neprevyšuje päť sto korún.»

Kresťanská ľudová strana v prospech ľudu chcela ešte viacej dosiahnuť, vyslancovia druhých politických stránok ale náklonní boli povoliť len tolko a len týmto v každom páde prospešným modifikáciám možno bolo zabezpečiť väčšinu v krajinskom sneme.

I tento tuhý zápas zrejším dôkazom je toho, že **za záujmy dedinského ľudu v krajinskom sneme najzmužilej bojuje kresťanská ľudová strana, z čoho zas nepodvratne len to nasleduje že dedinský ľud hrozne prehrešuje sa proti sebe samému, keď kresťanskú ľudovú stranu nepodporuje pri voľbách.**

Veľkým bojom proti nečestnému kupectvu kresťanská ľudová strana znovu dokázala svoju silu, moc a potrebnosť.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Po kongresse uhorských katolíkov.

V zasadnutí Katolíckej Ludovej Jednoty pre členov uhorského jazyka, veľavýznamnú reč svoju nasledovne zakončil osvietený pán biskup

dr. August Fischer-Colbrie.

4. Tu je konečne dvanásta hodina, aby všetci kresťania Uhorska spojili sa k blahonosnému podporovaniu uhorského štátu.

Každý krajan náš nech prisne bere príkaz striezlivosti. ba bodaj by sa čím viaceri neuspokojili len so striezivosťou, lež odhodlali sa ku úplnej abstinencii, ku celkovnému sdržiavaniu sa totiž všetkých liehových nápojov. Na toto je veľká potreba pri deťoch, pre ktoré už i v malej miere otrava je alkohol, lež zvláštne potrebujú to i sami korheli, ktorí dľa zkušenosťi o mnoho ľahšie vedia zadržať úplnú abstinenciu, ako striezivosť; za potreby je tiež, aby k abstinencii čím viacerí dobrovoľne sa odhodlali, aby tohoto pekný príklad i na druhých zpozorovať mohol liehových nápojov zriekajúci sa korhel.

5. Druhú a veľavážnu úlohu vyplníť má štát, bo tento, na duši a na tele krajinského obyvateľstva hrozná záhuba zapríčinil skrze nepočítané, ako huby po daždi množiace sa povolenia vymerávania liehových nápojov, skrze čo ľudu zavedená je príležitosť ku všetkému zlému. Príležitosť plodí zbojníkov a príležitosť zároveň tvorí aj korhelov i keď už aj stotisíce buďto vlastnou vinou alebo chybou svojich predkov pozbavily sa sily a schopnosti vzdorovania korhelstvu, tu v dvanástej hodine nech štát odobere tieto peleše alkoholizmu, polovicu nech zatvorí, pre druhú polovicu ale nech nariadi prísny nedelný odpočinok.

Človeku ozaj krváca srdce, keď si pomyslí, na tú politiku, akú prevádza štát s dovolovaním vymerávania liehových nápojov. Stoličné pravomocnosti a jednotlivé obce jedna za druhou vynášajú uzavretia, aby na ich území v nedelu a vo sviatok krčmy zatvorené byly, vyššie vrchnosti ale jednoducho zrušujú všetky tieto ku blahu ľudu vynesené uzavretia.

Hovorí že štát utisnutý je na dôchodky, aké má z dovolenia vymerávania liehových ná-

pojov. Je to ozaj pekná politika, ktorá z telesnej a duševnej zkazy ľudu živí.

Je to ale aj pekný gšeft.

Tých 80—90 millionov, ktoré liehovú daň donáša štátu, v poslednom poňatí pochádza predca len z vrecka chudobného ľudu. Áno, v tomto vrecku byly tie hrozná peniaze a niet ich tam viacej. Vyletia ztadiť za pálenku a vyletia veru iným spôsobom aj bez pálenky.

Za liehové nápoje vyberá štát ročite osemdesiat do deväťdesiat millionov z vreciek chudobného ľudu — k najväčšej záhube krajinského obyvateľstva. Veď keby ale len tolko vyberal. Vyberá on ale aspoň päť razy tolko a nevie to udržať vo svojom vrecku.

Chudobný človek platí nielen liehovú daň, lež platí krom toho po prvé hospodársku hodnotu liehu, po druhé celý osoh krčmára. Krom toho ale platí ešte škodu, ktorú má z toho, že v pondelok prípadne zameškal prácu, platí ju s mnohými úžerníckymi úrokami, platí konečne svojim a deti svojich zdravím... štát ale takto zhrabané judácke peniaze vyhadzuje zas na žaláre, nemocnice, ako o tom zreteľne svedčí spomenutý pád Addy Jerke.

Asi pred tromi rokmi čítal som o jednej zvláštnej udalosti. V mláke našli istého opilého ktorého telo obsypané bolo samými pijavicami. Umieral, ako ho viezli do nemocnice. Tri roky neviem sa pozbaviť rozpomienky na túto udalosť: vidím v tom smutný obraz, ako hyne a pustne náš ľud a kresťanské Uhorsko.

Preto aj hor' sa a napred Katolícka Ludová Jednota! S členami vyše štvrt milliona dajme sa do opravde kultúrneho boja proti pálenke a žobráckej palici! Je to vôľa Božia! Hor' sa a napred!

Po tejto reči prepočetné obecnstvo hlučnými a dlho trvajúcimi ováciami počilo rečníka.

V tomže čase vydržiavané bolo shromaždenie v Budíne pre nemeckých katolíkov a tu rečnili: krajinskí vyslenci Alexander *Simonyi-Semadam* a Ján *Frey*, roľníci Franc *Léh* a Jozef *Schneider* a redaktor Ján *Huber*.

Vydržiavala ďalej valné shromaždenie i krajinská jednota uhorských kresťanských robotníčiek, na ktorom slávnostnú reč držal krajinský vyslanec Alexander *Giesswein*.

O 5. hodine vo sv.-Štefanskej bazilike bola maďarská kázeň s litániami a vo farskom kostole Jozefovského námestia slovenská kázeň s litániami.

O jednu hodinu pozdejšie odbývalo sa vo veľkej dvorane nového mestského domu slávnostné valné shromaždenie Marianských kongregácií.

O 6. hodine katolícka mládež budapešťianskych vysokých škôl na počtu X. krajinského kongressu katolíkov sriadila v Redute večierok s bohatým programom. Na večierku prítomný bol aj minister osvety gróf Ján Zichy. Slávnostnú reč držal gróf Albert Apponyi a v svojej reči zaoberal sa hlavne so snahami socialdemokracie. O hodinu pozdejšie Krajinský ústredný katolícky tovaryšský spolok sriadil koncert.

O 8. hodine večer vo veľkej dvorane nového mestského domu vydržovalo sa veľké shromaždenie kresťanských socialistov, ktoré zahájil krajinský vyslanec Alexander Giesswein. Na shromaždení hlavnomestský výborník Julius Baránszky hovoril o obecnej politike, ľudový učiteľ Karol Kocsán o budúcnosti roľníkov a redaktor Andor Szalánczy o priemyselnej otázke.

Druhý deň.

Druhý deň X. Krajinského kongressu katolíkov začal sa tiež so službami Božími. Ráno o 8. hodine vo farskom kostole vnútorného mesta biskup Medard Kohl slúžil sv. omšu a kostol bol naplnený veriacimi. Predpoludním katolícke spolky a ustanovizne vydržovali shromaždenia, ktoré členovia kongressu vo veľkom počte navštívili.

Ráno o 9. hodine vo veľkej dvorane ústredného semenišťa Družstvo proti alkoholizmu vydržovalo shromaždenie v prítomnosti početného obecnstva, v rade ktorého bol i gróf Albert Apponyi so svojou manželkou. Na shromaždení predsedal patrón Družstva sedmohradský biskup gróf Gusztáv Mailáth, ktorý v svojej zahájujúcej reči vyslovil svoju radosť nad tým, že pohyb proti alkoholizmu sa stále šíri a poukázal na spôsoby, ktorými boj proti alkoholizmu so zďarom viesť možno. Za ním dekan Georg Szabó mal prednášku o zkazonosnom účinku alkoholu na nábožensko-mravný život. Farár Georg Dömötör v svojej prednáške «Alkohol a hromadná

bieda» alkoholizmus nazval bičom sveta, ktorý človečenstvu hrozí zkazou. Potom Gabriel Csop-ják hovoril o poučení ľudu v otázke alkoholizmu, Štefan Hortavec ale podal rezolučný návrh, aby Družstvo proti alkoholizmu svoj pohyb rozprostrela i na robotníkov v mestách. Zatým manželka grófa Alberta Apponyiho predostrela rezolučný návrh, aby spolky striedlivosti aj v kruhu mládeže boli utvorené.

O 10. hodine Krajinský spolok katolíckych žien pre ochranu upadlých dlevek a Katolícky spolok pre ochranu mladých vinníkov mali spoločné valné shromaždenie v ústrednom Katolíckom kruhu, ktorý z tejto príležitosti preplnený bol popredným obecnstvom. Valné shromaždenie zahájil cirkevný predseda Alexander Giesswein rečou, v ktorej poukázal na príčiny rozmnožovania sa mladých hriešnikov. Za ním vdova po Gejzovi Balásovi podala výročitú zprávu o účinkovaní Krajinského spolku katolíckych žien pre ochranu hriešnic a o hmotnom stave spolku. Potom dr. Tihamér Erödy účtoval o účinkovaní Katolíckeho spolku pre ochranu mladých vinníkov, načo Edita Farkas povedala vzletnú záverečnú reč.

Bezprostredne po spoločnom valnom shromaždení dvoch spolkov pre ochranu mladých vinníkov odbývalo sa v tejže miestnosti valné shromaždenie Spolku sv. Ladislava, ktoré zahájil cirkevný predseda baňsko-bystrický biskup Radnay rečou, v ktorej poukázal na šlachetné ciele spolku. Za ním cirkevný podpredseda titulárny biskup L. Várady podal výročitú zprávu o účinkovaní spolku. Potom prehovoril o položení bosenských katolíkov, načo pokladník a tajomník spolku podali svoje zprávy a spolok zvolil svojich výborníkov.

O 11. hodine na počtu členov X. Krajinského kongressu katolíkov vo veľkej dvorane Spolku sv. Štefana bolo literárne shromaždenie, na ktorom rečníci hovorili o podporovaní katolíckej tlače.

Valné shromaždenie a zasadnutie vydržoval aj Spolok katolíckych profesorov náboženstva a katechetov, Krajinský spolok sv. Cecílie, Spolok katolíckych profesorov stredných akól, Spolky sv. Vincenta atď. Popoludní začaly svoju činnosť i odborné sekcie Krajinského kongressu katolíkov.

O 5. hodine popoludní odbývalo sa vo veľkej Redutte II. verejné zasadnutie X. krajinského kongressu katolíkov, na ktorom biskupský sbor takmer v úplnom počte bol prítomný. Zasadnutie zahájil rytier Ludvik *Mattyasovszky*, načo boly prečítané, Krajinský kongress pozdravujúce prepočetné telegrammy. Potom nasledovaly prednášky.

Prvú zaujímavú prednášku držal gróf Peter *Vay* o missiach pre robotníkov, Za ním dr. Alexander *Giesswein* rozoberal otázku, prečo potrebujú katolíci autonomiu? Potom stolno-belohradský biskup Ottakar *Prohászka* mal vzletnú prednášku pod názvom «Cesty neveriaceho sveta ku Kristovi». V svojej hlboko premyslenej reči hovoril o filosofických systémoch novšieho veku a o potrebnosti vrátenia sa spoločenskosti a moderného človeka ku Kristu.

Tretí deň.

Vutorok 15. novembra akožto v tretí deň X. valného shromaždenia katolíkov Uhorska ráno o 9. hodine vo farskom kostole vnútorného mesta boly služby Božie. Predpoludním o 8. hodine tri odborné sekcie Krajinského kongressu katolíkov pokračovaly v svojich poradách, o ktoré sa členovia kongressu vždy žive zaujímali a zvlášte poradu sociálnej odhornej sekcie boly veľkým obecenstvom navštívené.

Popoludní o pol 3 hodine Krajinský kongress katolíkov Uhorska za predsedníctva grófa Emila Széchenyiho v prítomnosti viacerých popredných osobností vydržoval tajné zasadnutie. Predsedovia odborných sekcií na tajnom zasadnutí predostreli a v krátkosti odôvodnili návrhy ktoré odborné sekcie vybavily a prijaly, Zasadnutie návrhy všetkých troch odborných sekcií si osvojilo.

O pol 5. hodine vo veľkej dvorane peštianskej Reduty odbývalo sa III. záverečné verejné zasadnutie X. krajinského kongressu katolíkov. Veľká dvorana aj z tejto príležitosti bola preplnená popredným obecenstvom; členovia biskupského sboru takmer v úplnom počte boli prítomní, ďalej prítomní boly aj početné vývoďiace osobnosti verejného života.

Záverečné zasadnutie zahájil predseda gróf Emil Széchenyi srdečne pozdraviac prítomné obecenstvo. Nato boly prečítané pozdravné te-

legrammy, v prvom rade pápežov telegramm, ktorý znie nasledovne:

«Svätý otec s úplnou radosťou prijal chýr o X. Katolíckom kongresse Uhorska, ako i vyjavenie jeho prítulnosti, ktorú Katolícka Jednota v mene kongressu tlumočila pred ním. Keď jeho svätosť za toto vyslovuje srdečnú vďaku, zarovnak želá čím väčší zdar kongressu, aby oplýval spasiteľným ovocím. Kardinál Merry del Val.»

Jeho veličenstvo kráľ na pozdrav Krajinského kongressu katolíkov dal odpoveď, že hold a vrelé tlumocenie vielych citov X. Katolíckeho kongressu s vďakou prijal a ku dosiahnutiu náboženských a vlasteneckých cieľov kongressu posielala svoje najlepšie blahoželanie.

Dedič trónu arciknieža Franc Ferdinand dal odpoveď, že hold Katolíckeho kongressu a vyjavenie jeho prítulnosti ku panujúcemu domu s veľkou radosťou a uspokojením prijal a na jeho prácu želá hojné božské požehnanie.

Krem toho Krajinský kongress katolíkov dostal veľa pozdravných telegrammov zo všetkých strán krajiny, aj od bosenskej katolíckej mládeže.

Obecenstvo so stálym éljenovaním sprevádzalo telegrammy. Telegramm pápeža a kráľa stojačky vypočulo.

Zatým predsedovia odborných sekcií predostreli svoje návrhy, ktoré obecenstvo s veľkou pozornosťou počúvalo a s jednohlasným oduševnením prijalo.

Nato nasledovaly prednášky.

Prvú prednášku držal hlavný fiškus nagyváradskej kapitule dr. Aladár *Krüger* pod názvom: «Sekularisácia jako gšeft», Rozvinoval, že sekularisácia je len gšeftom, ktorého cieľom není dobrobyt ľudu, lež zbohatnutie jednotlivých špekulantov a znivočenie krajiny.

Druhú prednášku mal kvardián budapeštianskeho kláštora františkánov Anton *Buttykay* pod názvom: «Otázka tlače — otázka života».

Potom sedmohradský biskup gróf Gustáv *Mailáth* povedal vzletnú záverečnú reč. V svojej reči riekol, že auktoritu cirkvi voči nápadom modernizmu nielen brániť treba, lež proti nápadom tým treba sa i do boja pustiť. Nepostačí len činnosť kňazstva, do radu bojovníkov musí sa postaviť aj katolícka svetská intelligencia,

ktorá má vniesť katolicizmus do verejného života. Cirkev marne bojuje dotiaľ, pokiaľ sa neutvorí silná katolícka politická strana; bez tejto nielen boj ostane jalový, ale ani brániť sa nemožno proti nápadom. Kde v cudzozemsku so zdarom napádali katolícku cirkev, tajnosťou zdaru bolo vždy to, že tam nebolo katolíckej politickej strany. Potom sa rečník zmienil i o staručkom vodcovi katolíckych pohybov, o grófovi Ferdinandovi *Zichymu*, ktorý práve slávi svoje 81. narodeniny, ale pre svoj vysoký vek nemohol prísť na kongress. Účastníci kongressu nato grófa Ferdinanda *Zichyho* srdečne oslavovali.

Po reči biskupa Gustáva Mailátha, ktorá bola prijatá s dlhotrvanlivým potleskom, obecenstvo na biskupové vyzvanie pomodlilo sa Otčenáš a Anjel Páne.

Zatým predseda gróf Emil *Széchenyi* prítomných povzbudzoval ku skutkom a porady tohoročného Krajinského kongressu katolíkov s týmito slovami zaključil:

— *Nech žije Pápež! Nech žije kráľ! Nech žije vlasť!*

Obecenstvo potom zaspievalo himnu a účastníci kongressu pomaly začali sa rozchádzať odoberajúc sa jedon od druhého obvyklým hesiom: *«Do videnia na budúcom krajinskom shromaždení katolíkov Uhorska!»*

Boj proti alkoholu.

Alkohol je každému škodlivý, dokazuje to tak každodenná skúsenosť, ako aj vedecké zúčnanie. Veľký prírodopýtec a chýrečný lekár nervov Toret povedá, že alkohol zmenšuje ba zničí plodiacu schopnosť. Podľa druhého chýrečného lekára Lechnera alkohol z modzgových plášťov zľahuje masť a vodu. Preto u pijaka oslábne rozum, oslábne jeho sudiaca schopnosť, jeho pamäť, ztratí sa jeho charakter a oddá sa celkom svojmu púdu, svojim náruživosiam, ktoré potom robia s nim čo chcú. Pijak stane sa otrokom svojich náruživostí, ktoré nie je vstave premôcť. A konečne nasleduje z toho takrečené delirium tremens, tá strašná choroba pijakov, v ktorej je človek mnoho razy ako šialený. Alkohol zhubí i žalúdok, odobiera chuť k jedeniu. Neraz zapríčiňuje i vodnatelku. Pijaci majú sa

najviac báť i cholery, lebo alkohol je bratom cholery a kto alkohol ľúbi, toho i cholera miluje. A preto proti cholere to by malo byť jediným obranným prostriedkom, aby v čas cholery krčmy ako hniezdo cholery, zatvorené boly.

Alkohol, zvláštne pálenka teda celkom zkaží plášte ľudského tela a tak duševne ako aj telesne znivočí človeka. Alkoholista do biedy uvaluje svojich, hubí svojich potomkov. Dnes o alkohole už celkom inšie pochopy máme mať, ako volakedy, keď ľudia mýlne mysleli, že alkohol je zdravý, že živí človeka, že lieh v zime hreje, v horúčosti ale chladí. Dnes už natoľko dokázala veda nebezpečnosť užívania alkoholu (opojných tekutín), že len celkom pomýleného rozumu človek oddať sa môže pijatike. Nemá Boh nešťastlivejšieho, pošťovaniahodnejšieho stvorenia, ako je korhel.

Náš ľud ale — žiaľbohu — to ešte nechce nahliadnuť a volne dá sa kynožiť skrze alkoholizmus, ktorý o mnoho viac ľudí privedie do privčasného hrobu, ako akákoľvek veľká vojna alebo chytľavá neuoc.

Nech bude našim heslom: Preč s alkoholom! Nehádzme sa dobrovolne do žeravých rúk tohoto strašného molocha, lebo tam len veľké súženie a trápenie bude našim podielom; ozbrojme sa preto striezlivosťou a bojujme s pomocou božou smelo a vytrvanlive proti pijatike, proti alkoholu a v prvom rade proti hnusnej, prekľatej pálenke!

Franc Klein
farár spišsko-richvaldsky.

Katolícki Bratia!

Žijeme v hrozne ťažkej dobe. V krajine svätého Štefana nebezpečie hrozí cirkve katolíckej. S politikou zaoberajúce sa *slobodné múrárstvo*, cirkve nepriateľský *liberalizmus*, revolucionárna *socialdemokracia* a bezbožní *slobodnomyseľníci* spojenými silami idú napádať katolíctvo. V nebezpečenstve nachádza sa katolícka škola, nábožná vychovávateľka našich detí, sväté právo slobody náboženstva, všetky ustanovizne katolíckej cirkvi a každého druhu mravné a hmotné záujmy katolíckeho ľudu.

Proti týmto nápadom katolícku cirkev bráni

Katolícka ľudová Jednota s mohutným táborm z vyše štvrt milliona členov pozostávajúcim. V terajších prefažkých časoch, poznove do prastarého korunovačného mesta, do **Stolnobelohradu** totiž povolávame katolíkov Uhorsk, aby pri hrobe **sv. Štefana** čerpali sme sily ku ďalším zápasom.

Katolícka ľudová Jednota preto

tohoročné riadne valné shromaždenie

vydržiava v Stolnobelohrade vo veľkej dvorane Katolíckeho Kruhu v nedeľu 4. decembra o jedenástej hodine predpoludním a rečnia tam z tej príležitosti skutočný vnútorný tajný radca *Štefan Rakovszky*, dekan *Julius Csöngedy*, *Koloman Kiss*, náčelník delníkov, *Karol Huszár* krajinský vyslanec a professor *Jozef Vass*.

V spojení s valným shromaždením v tenže deň a na tom istom mieste vydržiavame

Slávnostné shromaždenie Katolíckej ľudovej Jednoty

a v tomto rečnia gróf *Aladár Zichy* člen snemovne veľmožov, dr. *Jozef Kuthy*, *Štefan Hal-ler* a *Mikuláš Zboray* krajinskí vyslancovia, ako aj stolnobelohradský osvietený pán biskup dr. *Ottakar Prohászka*.

Hor' sa Jednotári, ktorým to čas a okolnosti dopúšťajú, ku týmto shromaždeniam!

Nech vidia nepriateli Boha, vlasti a ľudu, že žijú katolíci Uhorska.

Predsedníctvo Katolíckej ľudovej Jednoty.

Presmutná štatistika.

Židovstvo u nás nielen v hmotnom, lež aj duchovnom ohľade rýchlym krokom zaujíma každé miesto. V Uhorsku je 2321 židovských doktorov a len 1248 katolíckych; 1538 židovských advokátov, katolíckych len 1453; 780 židovských advokátskych pomocníkov, katolíckych len 541; 989 židovských vychovávateľov a inštruktorov, katolíckych len 301. Na zverolekárskej akademii katolíctvo je len s 28 percentami, židovstvo ale s 53 percentami zastúpené. Na polytechnike je katolíkov len 38 percentov, židov ale 41 percentov.

V našej krajine je na vidieku 200 stredných

škôl a z týchto je v 40-ich viac ako 100 žiakov židovských. Keď vezneme do povahy obchodné školy, s boľasťou vidíme, že tam je židovstvo s 51 percentami, katolíctvo ale len s 33 percentami zastúpené. Najsmutnejšie vyzerá to v Budapešti, kde v deviatych stredných školách židovskí žiaci sú v ohromnej väčšine. Na príklad: v hlavnej reálke 6. okresu bolo v lani 146 katolíkov a 261 židov, v hlavnej reálke 5. okresu bolo 158 katolíkov a 404 židov, v budapeštianskej štátnej vyššej dievčenskej škole bolo 18 katolíčiek a 68 židoviek, v štátnom gymnáziume 7. okresu bolo 266 katolíkov a 624 židov, v štátnom hlavnom gymnáziume 5. okresu bolo 145 katolíkov a 457 židov, v dievčenskom gymnáziume 4. okresu bolo minulého roku 132 katolíckych a 205 židovských žiačiek. Bodaj by si kresťanské uhorské obyvateľstvo z toho smutného výkazu zťahlo potrebnú nauku. A to tým viac, bo žid, keď sa vyučí, hneď sa stane otvoreným nepriateľom kresťanského, tisícročného Uhorska.

K. F.

POLITICKE CHYRY.

Voľby do stoličných výborov.

V Mnohých stoliciach zakončené sú už voľby do stoličných výborov a s radostou vyznávame, že na veľa miestach vypadly v prospech kresťanskej ľudovej strany. Sú ale ešte stollce, v ktorých voľby do stoličných výborov len v decembri budú prevedené. Medzi týmito je viacej takých, na ktorých území i posiaľ pevná bola kresťanská ľudová strana a nepochybujeme o tom, že tam i prítomne pevne stojí. Zvlášte v týchto stoliciach úpenlive prosíme, ľudovej strane verne oddaných vodcov kresťanského ľudu, aby všetko možné vynaložili na to, aby kresťanský ľud i v stoličných výboroch mal verných zastupiteľov ľudáckych.

S touto prosbou obraciame sa v prvom rade na povolaných vodcov kresťanskeho ľudu Horniakov, kde liberáli ako pri ablegátskych

voľbách s celým úradným apparátom aj teraz pri stoličných voľbách pracujú na tom, aby do stoličných výborov dostali sa len sami liberáli, slúžnovci, notári. Židia a iní odkundesí. Preto kde len možno do stoličných výborov vyvolíť treba len ľudovej strane verne oddaných kresťanov.

S veľkou pozornosťou treba sledovať počínanie a celé pokračovanie liberálov tak pred hlasovaním ako aj pri hlasovaní na kandidátov do stoličných výborov. Liberáli zaiste aj včul najhnusnejším spôsobom terrorizujú ľud a korťujú na mnohých miestach. Poriadny kresťan a katolík ale, ktorý váži si svoju vieru, ešte pevne verí v Boha a miluje svoju rodinu, ani pri stoličných voľbách nebude hlasovať na liberála, nech si je to slúžny, notár, žid alebo akýkoľvek prirvzenec darebnej strany rezníckej.

Zo snemovne.

V zasadnutí krajinskej snemovne vyslancov krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Štefan Rakovszky 25. novembra interpelloval ministra kultu a včučby v záležitosti shromaždenia krajinského družstva učiteľov. V tomto shromaždení ešte v auguste vydržiavanom súčasťnilo sa 58 ľudí a tí vyniesli uzavretie: Aby praeparandie a stredné školy byly zošťáttnené. Zarovnak aby zošťáttnené byly i všetky ľudové školy a vyučovania náboženstva aby zo všetkých škól bolo vylúčené. Učítelia tí ďalej ešte aj to uzavreli, aby útraty, s akými spojené bude zošťáttnenie škól, zaokryté byly zo sekularizácie, skrze zhabanie totiž cirkevných majetkov. Minister kultu a včučby v tomže zasadnutí odpovedal na interpelláciu. Odpoveď ministra v známom vzal interpellant, ktorého interessantnú reč uverejníme v nasledujúcom čísle.

Zákonný návrh o postupe v občianskych pravotách prijatý bol i v trefom čítaní v zasadnutí 29. novembra. Po tomto začalo sa pojednávanie zákonného návrhu o indemnite.

Z CUDZOZEMSKA.

Štrajk železničiarov v Portugalsku. V Portugalsku najnovšie vypukol štrajk železničiarov. Tej novej republike sa vôbec zle vodí. Slobodní murári už všetko pokradli čo kde našli a pritomne vo veľkej biede je nielen ľud, lež i sama vláda revolucionárska.

Vzbura matrózov v Brazílii. Matrózi päť váleč-

ných lodí vzburili sa minulé dni, zavraždili dvoch kapitánov, 25 dôstojníkov a strielali na hlavné mesto Rio di Janáro. Vláda spojených Štátov Brazílie vyplnením požiadavok matrózov utíšila už vzbúrenie.

BESEDNICA.

Herman Mayer a kompánia.

Nečudujte a nepohoršujte sa, ctení čítatelia, nad týmto názvom terajšej besednice. Je v ňom mnoho poučného a čo tu napíšeme, nech slúži ku výstrahe našemu ľudu. Viackrát spomenuli sme už v Kresťane, že židia so všetkým, ba aj so živým mäsom ľudským prevádzajú hnusné kupectvo.

Známo je vôbec, že nestydatí agenti židovskí nezkušené a zaiste ešte nevinné dievky na stá a stá vábí a zvádajú každoročne z Uhorska do Južnej Ameriky a tam ich predávajú ako jalovičky. Nešťastné dievky tie, ktorým tam dávajú meno hungara, ako sa ta dostanú, nikdy nevidia viac svoju domoveň a svojich, čo ich oplakávajú, bo do jednej všetky zahynú v tom hnusnom bahne nemravnosti, do ktorého sotili ich ehavní kupci s dievkami. Hraničná policaj darmo sa namáha zahatíf foto hnusné kupectvo, prefikani židia prefiglujú i najbystrejšiu policaj.

Uhorské vrchnosti už asi pred rokom vystopovaly, že do Južnej Ameriky prevádzané kupectvo s dievkami nachodí sa v rukách len jedného človeka, ktorý sa volá Herman Mayer. Tento človek voľakedy v máramarošskej stolici vyzíeral Rusniakov, potom usádlil sa v Segedíne a tam zorganizoval tú zvestnú gardu agentov, ktorá zaplavila celé Uhorsko. Títo vigéci v peknom pánskom rúchu sledia po mestách a dedinách a pod všeliakými podmienkami a pretekstami driečne dievky verbujú von z krajiny.

Toto hnusné kupectvo donáša agentom veľmi veľký ošoh. Taký hnusný égent mal tú povinnosť, aby nešťastné zavedené dievky odviezol k niektorému morskému prístavu. Tam už čakal naň Mayerov povereník a za každú dievku vyplatil mu dve sto korún. Tento povereník ubohé dievky bez nebezpečenstva zaviezol potom do daktorého južno-amerikánskeho prístavu, kde za každú dievku tiež dostal dve sto korún. Ako sa tento hnusný gšeft vypláca vídaf z toho, že Herman Mayer, ktorý asi pred osem rokami ako chudobný človek vyvandroval do Brazílie, dnes je už millionárom.

Ako uhorské vrchnosti vystopovaly, kto nešťastné dievky do Ameriky vábí, cestou diplomacie požiadaly Spojené Štáty Brazílie, aby Mayera lapily a odoslaly do Europy. Braziliánske vrchnosti vydaly aj hned na-

Čudná zápraž.

riadenie k vystopovaniu a lapeniu Mayera, nemohly ho ale najsť, bo on pod cudzým menom jednostajne chodil po prístavoch Južnej Ameriky.

Teraz konečne zaslúžený osud stihol hnusného kupca s dievkami. Herman Mayer náhodou dostal sa

do rúk policie. Začiatkom septembra totiž u hlavnej policie mesta Rio di Janciro dostavil sa jeden obstarný človek a volal zúfale:

— Pomožte mi pánovia, utiekla mi žena.

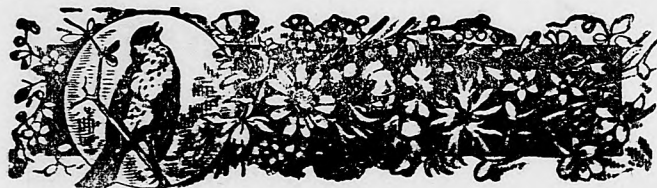
— Jako sa voláte? — pýtali sa ho.

— Ja som Herman Brun, nemecký kolonista -- odpovedal tázaný.

Dal sa potom vyprávať, že sa pred dvoma rokami oženil, žena ale, ktorá vraj je veľmi pekná, oklamala ho a pred dvoma dňami s istým mladým človekom uskočila zaiste do Európy. K vystopovaniu ženy odovzdal polícii päť tisíc frankov.

Ako Herman Mayer jeho nešťastie pred políciou vykladal, tvár jeho zdála sa byť podozrelou jednému prítomnému tam detektívovi. Ten sa hneď aj vzdialil a čoskoro doniesol fotografiu kurrentovaného Hermana Mayera. Z tejto fotografie presvedčila sa policaj, že Herman Brun neni nikto iný, ako hnusný kupec s dievkami Herman Mayer. Našli pri ňom silu peňazí a celú kopu listov, z ktorých vrchností vystopovať môžu celú kompaniu Hermana Mayera. Veď ale keby tohoto zločinea a jeho kompanistov i na smrť odsúdili, aj to by bola malá pokuta za tie nesčíselné ohete, ktoré behom rokov v Južnej Amerike o život pripravili.

Kresťanskí rodičia, kresťanské dievky varujte sa židov!!!

CHYRNIK.

Kráľ v nemocnici obchodníkov. Viedeňskí obchodníci z príležitosti šesťdesiatročného panovníckeho jubilea jeho veličenstva postavili jednu nemocnicu, ktorú si jeho veličenstvo 23. novembra o 11. hodine obzrel.

Dvorné poľovačky. Z Hodonína sdelujú, že na tamajších dvorných poľovačkách, ktoré sa v sobotu začaly, zúčastnili sa arcikniežatá dedič trónu Franc Ferdinand, Jozef Ferdinand, Peter Ferdinanda, Leopold Salvator a Karol Albrecht, württemberské knieža Albrecht, gróf Thun-Hohnstein, gróf Hardegg, saský vyslanec gróf Rex a iní.

Chýry z biskupstva košického. V krajinskom shromaždení katolíckych spolkov tovaryšských vydržianom v budapešti na miesto v Pánu zosnulého hlavného patróna spolkov arcibiskupa kaločského Juliusa Városiho, za hlavného protektora s oduševnením a jednohlasne vyvolený bol Osvietený pán biskup košický dr. August Fischer-Colbrie, ktorého z tejto príležitosti 20. novembra zvláštne oslavoval spolok katolíckych tovaryšov v Košiciach a v Prešove. Pri tejto slávnosti osvietení pán biskup napomínal katolíckych tovaryšov, aby vždy a všade verne sodpovedali svojmu povolaniu. — Osvietený pán biskup Jozefa Pollák diakona a kaplána tokajského minulý týždeň vysvätil za kňaza, ktorý prvú sv. omšu slúžil 27. novembra v obci Felsőkörtvélyes. — Cirkevný radca pvi vatikánskom konzulate v Ríme Ján Montel zomrel, na jeho miesto

prísť má nekďajší professor bohoslovnia košický, spolupracovník zomrelého Jána Csiszárik. — Dr. Patrik Stuhlmann a Anzelm Hegedüs professori a kňazi praemonštratskí, cez svätý čas adventný každú nedelu a sviatok o 10 hodine predpoludním v ich kostole vydržiaujú kázne pre obecnosť inteligentné. — Cieľom ochrany opustených detí 20. novembra utvoril sa v Košiciach nový spolok k založeniu sodpovedného špitála. — Ku podpore chudoby darovali: grófka Albinova Csáky na chlieb chudobných sv. Antona 100 korún a pápežský kanonik Franc Beziak na domoveň sv. Jozefa 20 korún. — *Szaesur*: Tunajší veriaci cez dlhý čas boli takrečeno bez kostola, včul ale vzdor ťažkých časov vlastnou obetivavosťou vybudovali si kostol, ktorý 20. novembra slávnostne posvätil opát-farár z Tökete-rebesu a archidiakon zemplinsky Koloman Hiszem, za ktorej príležitosti svätú kázeň držal vicedekan a farár obce Parní Adalbert Derfínyik. — *Hejókert*: Minulý týždeň bola posvätená tunajšia katolícka škola, na ktorú osvietení pán biskup košický dr. August Fischer-Colbrie veľkodušne obetoval 8000 korún.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Spolok katolíckych učiteľov šárišskej stolice 21. novembra vo veľkej dvorane katolíckeho kruhu Rákócziho vydržiaoval svoje ročné shromaždenie, na ktorom súčasťnili sa: župan, podžupan stolice, mnohí z intelligencie a početní duchovní. Shromaždenie peknou rečou zahájil praepošt a farár Adalbert Zaborovszky ako predseda spolku. — Katolícky kruh Rákócziho veľmi podarenú zábavu usporiadal 20. novembra a z tejto príležitosti vyznačili sa: pani Mikulášova Moyzes s jej spevom a pán V. Veszprényi umeleckou hudbou na klavíre. — Grécko-katolícky osvietení pán biskup Ján Vályi, Jána Huczko farára zo Szeszta, Alexandra Szedlák profesora praeparandie a L. Petrašovszky direktora priemyselnej školy vymenoval za radcov biskupskej stolice. — Adalbert Wick profesor náboženstva na tunajšom hlavnom gymnáziume katolíkom minulý týždeň viedol žiakov do Košíc k navštíveniu pozostatkov kniežata Franca Rákócziho. — Pri volbách do stoličného výboru kandidáti kresťanskej ľudovej strany podržali svoje miesta. — *Bardijov*: Alexander Rác tunajší gazdovský učiteľ, preložený je ku gazdovskej škole do Mosonszomolnok. — *Kisszeben*: S dovoľením ministra obchodu, krámový v lichvací jarmok, ktorý 7. a 8. decembra mal byť vydržiaovaný, vydržiaovať sa bude 14. a 15. decembra. — *Szinyeyfalu*: Na uprázdnenú stanicu organistu a učiteľa v zasadnutí školskej stolice 20. novembra vydržiaovanom, jednohlasne vyvolený je Mikuláš Tarnovszky.

Chýry zo Spiša. V Levoči budúceho roku 1911. vydržiavané budú dobytčie jarmoky 11. januára, 5. apríla, 28. júna a 18. októbra; výkladné jarmoky ale 13. januára, 7. apríla, 2. júla a 20. októbra. Mesačné krajinské dobytčie jarmoky vydržiaovať sa budú v každý prvý piatok mesiaca. Jarmok na ovce bude na jar od 7. apríla do 12. mája a v jaseňi od 6. októbra do 3. novembra. — Minister obchodu k zhotoveniu cesty z

Hrabušie do Stracenej prispeje s 30 tisíc korunami. — Novovesský katolícky kruh, ako to novovesské noviny uznávajú, chvála Bohu, údovia vždy usilovne navštevujú. Tak by to malo byť všade, veď naša sila je len v sjednotení! — Ako počuť, majú onedlho v Podolinci, v Mateovchách, v Hrabušiciach, v Markušovciach, v Odorine a v Šavniku utvorené byť štátne detské opatrovno. — Smrteľné nešťastie potkalo dňa 12. novembra večer furmana Jána Sokolu zo Štvrtku. Ako sa vrátil z Lubovne, kde z novovesského mlyna múku viezol pred Kézmarkom práve vtedy, keď mal prejsť cez železničnú dráhu, blížil sa vlak; on chcel kone zdržať, tie ale od strachu ako splašení letely. Keď voz práve bol na kolajniciach, doletel vlak a vrazil do voza, ktorý na dve čiastky roztrhal, s prednou čiastkou voza utiekaly kone, zadnú čiastku ale, kde aj ubohý gazda sedel, vlak asi na 90 metrov so sebou vliekol. Sokola tak nebezpečne bol ranený, že na tretí deň v Belej zomrel. Koňom sa nič nestalo. Železničná zpráva by veru na to miesto, kde sa už viac nešťastí stalo, aspoň rampu mala dať. — V Novej Vsi vystaviť majú nový mestský kúpeľ, lebo že vraj terajší už nezodpovedá dnešným požiadavkám. Aj to uzavreli na ostatnom zasadnutí, že v levočskej ulici až ku šmrtnici shotovíť dajú asfaltovú a popri Kossuth Lajos-rade od Fleischerovho domu až ku takzvanej Villamos ulici postavia betonovú cestu; útraty prvej cesty obnášať majú 25 tisíc druhej ale 10 tisíc korún. — V Kotterbachu na uprázdnenú r. k. učiteľskú stanicu vyvolili učiteľku Gizellu Hučkó. — V Mateovciach pod Tatrami na druhú učiteľskú stanicu vyvolili Karola Horničeka. — V Krem-pachoch (v Magure) v deň sv. Martina odbýval sa odpust. Sv. omšu slúžil Franc Kompanyik farár nižnolapšanský a kázeň mal Franc Klein farár rychvaldský. Kázal o tom, že za našich smutných, viere a cirkvi neprajných časov, v prvom rade mužovia sú povinní bojovať; aby ale v tomto ťažkom boji obstáť mohli, musia čím častejšie z milostivého zriedla prevelebnéj sviatosti Oltárnej silu a zmužilosť čerpať. Čas bol v tento deň veľmi planý a preto cudzých, akých inokedy i zo susednej Poľskej prichádza, nebolo. — Najnovšie zase začínajú u nás zúriť nešťastné požiare. V Hundsdorfe dňa 15. novembra vypukol veľký oheň. Loischovi statkárovi zhorela jedna, statkárovi Bugschovi zhorely tri stodoly. Škoda obnáša asi 24 tisíc korún. Zhorelo 800 krížov jarcu, 72 vozov potravy a 200 krížov slamy. Tak sa zdá, že oheň zapríčinil jeden nešťastný opilý robotník, ktorého už aj chytili. V Spišskej Belej zase v ten istý deň večer zhorely tri plné stodoly. Vo Felkej znovu dňa 19. novembra bol oheň, ktorému osem stôdol padlo v obeť. Ľudia boží! dajte sa assekurovať, aby vás oheň príležitostne neučinil zobrákmi. Učinite to pri Poisfujúcom Spolku Gazdov, ktorý istú čiastku svojho čistého dôchodku obetuje k podporovaniu katolíckych škôl. — Lovočský kráľovský súd poprádskeho vysťahovaleckého agenta Pavla Bandika, ktorého ešte v apríli chytili, odsúdil na sedem mesiacov väzenia a

3000 korún peňažnej pokuty, jestli by ale tú summu nebol vstave zaplatil, musí okrem tých sedem mesiacov ešte 150 dní sedieť v arešte. — Novovysvätený kňaz Ladislav Muszkulay poslaný je do Šavnika za kaplána. — Podolinské štyrtriedové katolícke gymnázium piaristov dotyčné kruhy, ako sme to najnovšie počuli, povýšil majú na gymnázium osemtriedové. Dal by to Pán Boh.

Žalúdok New-Yorku. Minulého roku stovili obyvatelia toho ohromne veľkého amerického mesta 642 millionov anglických funtov hovädziny, 310 millionov funtov sviňského mäsa, 110 millionov funtov baraniny, 374 millionov funtov telatiny, 50 millionov funtov hydiny, 134 millionov funtov masla, 34 millionov funtov syra, 1584 millionov vajec a 1000 millionov litrov mlieka a chleba upieklo sa tam zo šesť millionov vriec pšenice.

Ostatný potomok Kristofa Kolumbusa. Z New-Yorku oznamujú, že ostatný potomok vynálezca Ameriky, knieža Kristof Kolumbus teraz zomrel v 72. roku života svojho.

Výbuch plynu. Na Cinkote (st. peštianska) vo fabrike na plyn Alexandra Heuffela 24. novembra večer udal sa výbuch. Pukol sa jeden rezervár na plyn a výbuch robotníkov Imricha Bölesödyho, Michala Kalivodu, Jozefa Gudlaiho a Štefana Tukiho hodil o zem a nebezpečne popálil. Ťažko ranených ľudí dobrovoľní ochrancami zaviezli do Rochusovej nemocnice. Vrchosť zaviedla vyšetrovanie.

HOSPODÁRSTVO.

Ošípané.

Malý hospodár ľahko príde k peniazom, keď dochováva ošípané. Je pravda, že posledné roky byly veľmi nepriaznivé, ale čo by ako dochly ošípané, možno z nich dokázať aký-taký chosť. Dnes ošípané prišli veľmi do ceny, ba povedzme pravdu, sú až pridrahé a tak rozumný hospodár, bez toho, že by mal pri tom veľké útraty, vyhrá značnú summu peňazí, čo sa mu veru zide.

A tak zle robí aj ten najchudobnejší hospodár, keď nedrží ošípané. V každom dome sú pomyje, iné odpadky z kuchyne a tak je dať čo žrať pre ošípané. Nuž ale hoc sviňa hoc čo schomce, netreba myslieť, že nepožaduje žiadnu opateru. Ba ovšem. Ako opatrujeme kone, voly, kravy, tak podobne hľadme aj na ošípané, najmä pri krmení, pri oprasení a pri vychovávaní prasiec.

Ktorý hospodár drží sviňu na plemeno, obyčajne

za rok dva razy nechá ju oprasiť, ba daktorý za dva roky päť razy. Ak má takáto sviňa dobrú pašu, ak dostane pomyje a pri tom trochu kukurice, tak je dobre, keď sa za rok dva razy oprasí. Zatiaľ je kotná, treba ju dobre kŕmiť a v zime dávať jej pomyje za tepla.

Keď chodí na pašu, dostať má denne — rozumiem na dvoje kŕmenie — 1 kilogramm otrubov, 2 kgr. zemiakov alebo tekvice vo väčšej miere a 1 kgr. kukurice.

Zemiaky treba variť, tekvicu aj surovú schrumé. Burgyňu neradím dávať kotnej svini, bo od nej neraz potratí prasce, ba ani po oprasení nemiešajme burgyňu do nápoja, lebo prasce hnačku dostanú od nej.

Pred oprasením schystajme riadne chliev, ale nie v ostatnú minútu. Nenie zapotreby k tomu obzvláštna hospodárska zkusenosť, keď sa kto chce dozvedeť, že sviňa blíži sa k opraseniu. V jednom chlieve nechajme oprasiť sa len jednu sviňu. Ak ich máme viac a v jednom čase by sa mali oprasiť, za 8—10 dní držme ich osobytne, potom však aj päť sviň môže byť spolu, nič sa nestane prascom.

Po oprasení nekŕmme sviňu, len asi o päť hodín ponúknime ju s trochu teplými otrubovými pomyjami, a len na druhý deň dajme jej riadu žranicu. Cez tento čas držme ju dobre, lebo vtedy má najviac potreby na pokrm.

Dobrého gazdu sviňa ani vtedy sa nekazí, keď má prasce, čo docieli s tým, že (rátajúc dvoje kŕmenie) dá jej 3—4 kgr. varených zemiakov s 1—1 a pol kgr. jačmeňa a s 2 kgr. kukurice. Velmi dobre robí ten hospodár, ktorý aj sobraté mlieko dáva ošipaným. Pri dobrom kŕmení neslobodno zabudnúť na čistotu, postielajme čo len každý tretí deň. Netrpme, aby prasce na mokrej slame ležaly, tak podobne luftujme dobre chliev.

Daktorí hospodári zavčasu vyhánajú prasce na pašu, iní neskoro. Najlepšie je, keď je sviňa čo len za dva týždne doma, potom chodí na pašu. Ak je možno, na poludnie zažeňme ju domov, aby nakŕmila prasce. Tieto už v štvrtom týždni počnú zrno žuvať. Vtedy dajme im trochu jačmeňa a čistej vody. O 6—8 týždňov môžeme ich odlúčiť.

Na mnohých miestach chovajú prasce so zemiakmi s otrubami a s iným podobným pokrmom. To ale neuznávam za dobré. Od cecka odlúčeným prasom najlepšie chutná jačmeň a čistá voda. Pre jedno prasa dost je denne pol kilogrammu jačmeňa. Po troch mesiacoch treba porciu zväčšiť, ba pohadzovať kukurice.

Prasce môžeme predať hneď po odlúčení, jaknáhle počínajú dobre žrať. Ak je ale kukurica a jačmeň lacný nič neztratíme, keď ich neskoršie predáme. Najlepšie je letné prasce v jaseňi predať, v jaseňi vyliahnuté ale hneď po odlúčení, bo zimná chôva je o mnoho drahšia ako letná.

Gazda.

DOPISY.

Podolin (Spiš. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctihodný Pán Redaktor!

Ráče prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
lom «Kresťane».

Stoličné volby môjho milého rodiska (Staráves) sa skončili a Staráves — jak som sa o tom pozdejšie dozvedel — neočakávane moju osobu poctila stoličným výborníctvom. Je to pre mňa neoceniteľným dôkazom tej lásky a dôvery, ktorou som pred 16 rokami jako Váš bývalý učiteľ a priateľ bol požíval. Z tej príčiny idem Vám, menovite: mojim starovešským milým rodákom, obci lešnickej a Hafke sa poďakovať za tú súhlasnú lásku a dôveru, pomocou ktorej ste, ako poriadni kresťania, tam hlasovali, kde Vás dôvera viedla. Je to síce ťažká a vážna vec nekoľko zastupovať, ale s pomocou božskou idem aj naďalej s Vami do toho boja, ktorý kresťansko katolícke zásady bráni a blahobyť ľudu všemožným spôsobom napomáha.

Spolu ráče dovoliť, milí starovešskí rodáci, keď Vás pri tej príležitosti prosím a napomínam, aby ste v braterskej láske medzi sebou spolu nažívali a zástavu, ktorú ste spoločnými silami v našom volebnom okrese k víťazstvu priviedli, aj naďalej vysoko hore držali a podporovali, veď na nej napísané je to heslo: «za práva a blahobyť ľudu!»

Keď sa ešte raz za Vašu laskavú dôveru poďakujem, ostávam v stálom rodáckom priateľstve

Váš verný výborník stoličný

Ján Szlovik
učiteľ podolinský.

Herbabny podfosforokyslý

Vápenno-železný-sirup

od 41 rokov lekární preskúmaný a odporúčaný sirup na prsia. Roztápa slajm, utišuje kašeľ a podporuje chuť k jedeniu. Dvíha trávenie a obnovu a pôsobí nadovšetko k tvorbeniu krvi a kostí zvlášte pri slabých deťoch.

Cena jednej fľašky 2 K 50 h., poštou o 40 h. viacej za zaobálenie.

Výlučný dorábateľ a hlavný zásielca dr. HELLMANNA lekáreň „Zur Barmherzigkeit“

Hlavný sklad pre Uhorsko lekáreň **Josef Török Budapest.**

Pôvodný lon s touto ochrannou známkou

Výstraha a pred padeláním

Zákom chránený

Porjodal

Jod-Sarsoparilla-Proeparát, čistí krv, podporuje zmenu látky čiší boľasti a krče, lieči zapáleniny. Všade kde potrebovať trďa Jod-Sarsoparilla-Praeparaty účinkuje so zelostným uspechom. Cena 1 fľaško K 2:20, poštou o 40 h. viacej pre zaobálenie.

Wien, VII/L.
Kaiserstrasse 73-75.
Sklad vo všetkých väčších lekárnach.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Ráče prosím tieto riadky uverejniť v našom milom «Krestane».

«Blahoslavení ktorí v Pánu zomierajú» — možno povedať o Adolfovi Gürschinovi obuvníkovi v Starej-Vsi vo Spiši, ktorého sme 17. novembra v 67. roku veku svojho na poslednú cestu odprevádzali. Na jeho pohrabe súčasťníci sa nielen staroveški občania, inteligencia katolícka, protestanská a mnohí izraeliti, lež aj z vidieku prišli mu oddať poslednú úctu, ktorú nebohý aj zaslúžil, bo bol muž rázu bezúhonného, plný viery a statočnosti. On bol pevným kresťanom nielen v kostole, ale i v remesle svojom, pri výchove dieťať svojich, v shromaždení pri záležitostiach občanských, kresťanom i pri voľbách, či už na stoličných výborníkov alebo na ablegátov. V posledných dňoch života svojho viacrazu sa posilňoval s telom Krista Pána. Šťastlivý otec a šporlivý gazda, ktorý takrečeno s ničím započal a len skrze ušilovnú prácu rúk svojich nadobudol si dosť pekný majetok, troch synov do dobrého a pekného stavu a tri dcéry do poriadku priniesol, tak že právom možno ho každému kresťanovi, každému otcovi a priemyselníkovi za vzor postaviť.

V ňom jeho familia utratila dobrého otca, Stará-Ves statočného občana a cirkev verného, účinného syna, ba neohrozeného bojovníka Kristovho. Nuž ale pri tom žiali máme sa s tými slovami sv. Pavla potešiť, že: «Dobrý boj bojoval, vieru zachoval, beh svoj dokončil — odložená mu je koruna spravodnosti». Nech duch jeho panuje v jeho familii a potomstve dlhé a dlhé roky a my ho v blahej pamäti majme.

S kresťanským pozdravom

Prítomný.

Velséc (Tekov. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krestane».

Dve radostné udalosti prihodily sa tento týždeň u nás. Jedna je to, že sme pri voľbách stoličných slávnostne zvíťazili a do stoličného výboru vyvolili troch ľudákov asice lednického pána dekana Borbáša, nášho pána farára Bathyho a nášho pána rychtára. Toto víťazstvo najviac ďakovať sa môže Velsičanom, ktorí keď dohrnuli sa do Selezian k voľbe, už bolo liberálom odzvolené. Včul sa všetci veľmi tešíme, že sme sa nedali

ani odviešť, ani odstrašiť od svojho presvedčenia a takto sme pekne zvíťazili.

Druhá vec, čo chcem spomenúť, je založenie Katolíckej Jednoty u nás. Z reči pána Gramantika sme sa presvedčili, že je nevyhnutne potrebné nám katolíkom sa sjednotiť a vzdelávať, jestli nechceme, aby sme na vnivoč vyšli a utlačení boli. Mnohí sa hneď pozapísali do Jednoty a úfame, že nebude takej familie, čo by nevstúpila do Jednoty. Pán Boh uslyš túto žiadosť a vyplň túto moju nádej!

S kresťanským pozdravom

A. Odvršku.

Richvald (Krištályfalu Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Vysokoctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krestane».

Srdečne ďakujem richvaldským, haligovským, lippickým a folvarským voličom, že ma teraz znovu na šesť rokov počtíli svjou dôverou, keď ma za stoličného výborníka vyvolili. Dať im nič nevládzem. Slúbim im ale to, že ako doteraz, tak aj naďalej chcem s milosťou božou, zo všetkých mojich slabých sil pracovať za slávu božiu, za rozkvet cirkvi a za duševné a hmotné pozdvíženie ľudu.

Nech žijú všetci moji voličia, lež v prvom rade moji drahí farníci richvaldskí, ktorí sa pri každej voľbe sfa opravdoví kresťanski hrdinovia držia!

S kresťanským pozdravom

Franc Klein, r. k. farár richvaldsky.

Z ľubovenského okresu (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Otený Pán Redaktor!

Pekne prosím, ráče uverejniť týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Krestan»-e.

Už mnoho bolo čítať v našom milom Krestane o našej slávnej voľbe, naši víťečníci už boli vychválení, ale o troch, akoby každý dopisovateľ bol zapomenul. To sú: Ján Csarnota, Ján Bilik a Ján Lichvar z Veľkého Lipníka. Tí sú najväčšej pochvaly hodní. Trebárs všetci ostatní ich spoluobčania počtom 51 ako dajakí pansko-židovskí otroci, liberálny vôz tiahli, tí traja neohrozene pri kresťanskej ľudovej strane držali. Vo tri vrchy sláva im! Dobrý boj bojovali, do konca vytrvali a neboli zahanbení. Teraz ich o to prosíme, aby sa usilovali tak v Lipníku, ako aj na susednom Folvarku čím viacerých ba všetkých priviesť do nášho pekného

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kis-birtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo sponoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeno ľarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovani na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

kresťanského tábora, aby sa pri budúcej voľbe v každom dome týchto dvoch obcí len to heslo ozývalo: «Nech žije kresťanská ľudová strana!»

S úplnou úctou

Jeden okresný vodca ľudovej strany.

Nová vianočná hra v 3 dejstvách pod názvom «Sv. Jozef v Betleheme» od nemeckého autora Vilhelma Paillera v preklade Arnolda Bobok vyšla tento týždeň z knihtačiarne knihkupca Filipa Machold v Baňskej Bystrici. Cena jedného sošitu je 30 halierov.

Udržanie lichvy v dobrom zdraví muocho starosti zapričiňuje hospodárom, preto odporúča sa, aby stále v domácnosti mal Fellerov chýrny krmný prach s ochrannou známkou Elsa, bo pri tohože upotrebovaní kone jeho budú ohnivé, hydina mu ostane zdravá, ošípané mu ztučnejú a kravy dobre budú dojiť, keď ku krmu každý deň primieša Fellerovho krmného Elsa prachu, ktorý zväčšuje chuť k žraniu, posilňuje žalúdok zvierata, hati klanie a chráni lichvu pred úpadom. 5 škatuliek 5 korún. V pôvodnej jakosti k dostaniu u lekárniky V. Eugen Feller, Štubica Kostolná ulica číslo 18 (Záhreb. stol.)

Odkazy redakcie.

F. K. K. Ďakujeme za listy. Dost času je, keď vždy v piatok dochodia.

A. B. Bb. Uverejňujeme v terajšom čísle. Za poslané vrúčne vďaky.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 27. novembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor.	21.95—22.75
» stolnobelohradská, nová...	«	21.85—22.60
» peštianska, nová	«	21.95—22.85
« banátska, nová...	«	21.90—22.55
Raž prvotriedna	»	15.60—15.70
« druhotriedna	«	15.40—15.55
Jačmeň nový, prvotriedny	«	14.00—14.50
Ovos prvotriedny	«	16.70—17.10
« druhotriedny	«	16.30—16.60
Kukurica	«	10.60—10.90

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17.80	17.30	16.80	16.30	15.80	15.30	14.50
č.		7	7½	8			
K.		13.40	11.40	6.70			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	7.40—7.60
« hrubé	«	8.20—8.40
Fazula veľká biela	«	21.75—22.75
Fazula strakavá	«	25.00—26.00
Šošovica čistá	kor.	25.00—36.00
Hrach nelúpaný, čistý	«	28.00—29.00
« lúpaný	«	46.00—55.00
Mak	«	66.00—70.00
Rasca (kmín)	«	74.00—80.00
Konopné sáme	«	21.00—22.00
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	4.40—4.60
« ružové	«	4.80—5.00
« žlté	«	7.80—8.00
Datelinové sáme , červená datelina	kor.	152.00—158.00
« lucerna	«	146.00—180.00
Proso	«

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapešianska	kor.	168.00—169.00
« vidiecka	«
Slanina mestská 4-kusová	«	145.00—146.00
« 3-kusová	«	146.00—147.00

Všetko po 10 kilogrammoch.

Koloniálny tovar:

Cukor v klobúkoch	kor.	89.50—90.00
« kockový	«	91.50—92.00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	«	48.50—49.50
Spiritus rafinovaný, odaný vo veľkom	«	179.40—180.00
Petrolej fiumánsky, krištálový	«	35.50—35.50
» druhotriedny	«

Oznamuje sa, že knižku «Nábožné vzdychy ku sv. Jozefovi» ešte vždy dostať za 2 koruny u dra Jozefa Janda v Nyitrapereszlén.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Revolver

najopaterenej vystrielaný, opatrený štátnym kolkom streby najlepšej kvality a najkrajšieho vyhotovenia so zárukou za bezchybné funkcionovanie, zasiela c. a k. dvorný zasielca

HANNS KONRAD

Brüx, 3254. (Cechy.)

Revolver K 5.50, 6.50, 7.50, 8.50, Hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami na žiadosť franko a zdarma Zásielka s poštovou dobierkou.

Žiadne riziko. Záměna povolená alebo návrat peňazí.

Predošlé zdravie

obsiahne! Slabosť a boľasť pomínú, oči, svaly a nervy sa posilnia, prechladnutia sa tiež netreba báť a nastáva čoskoro úplné zdravenie pri upotrebovaní opravdového Elsa-Fluidu. Tucet na príobu franko 5 korún. V. Eugen Feller lekárnik, Štubica, Kostolná-ulica č. 18. (Záhrebská-stol.)

BOROLIN slanovinový lieh!

Nedostížiteľný domáci

Liek k vyliečeniu neduhov zapríčinených prechladnutím, ako su reuma, pakostnica, zapálenie svalov, žaby atd.

Cena:

Malá flaška 2.— kor.

Veľká flaška 2.50 »

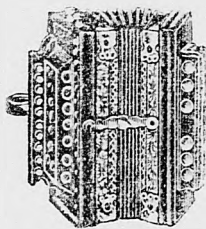
Flaška na prábu 1.20 »

**Dorábajú Dr. R. Borovszky a K. Borovszky
Budapest, II., Margit-rakpart 47. K.
Všade k dostaniu.**

Dobré harmoniky K 4.80

Žiadne trovy za clo. Odpredané viacej ako 100.000. Žiadne riziko

Zámena povolená alebo návrat peňazi.

Číslo 300³/₄ 10 tástiek, 2 registre
28 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K **4.80**

Číslo 65¹/₄ 10 tástiek 1 register
28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K **5.20**

Číslo 305³/₄ 10 tástiek 2 registre
50 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K **6.20**

Číslo 663¹/₄ 10 tástiek 2 registre
50 hlasov, veľkosť 31x15 cm. K **8.—**

Číslo 658¹/₂ 10 tástiek 2 registre
50 hlasov, veľkosť 28x16 cm. K **9.—**

Školka k samončeniu na teže harmo-
niky zdarma.

Zasiela s poštovou dobierekou c. a k.
dvorný zásielca

HANNS KONRAD, Vývozný dom
hudebných nástrojov
Brüx číslo 3242. (Čechy).

Hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami na žiadosť posiela sa kaž-
dému franco a zdarma.

Vážny oznam pre majiteľov koní!

Aby uhorskí hospodári všeliakými figlami rozšíro-
vaným odporúčaniam na lep nesadli a svoje peniaze
nevýhadzovali za pokrovce, ktoré nevideli a ktoré vo
všeliakých českých fabrikách shtovujú z kalmuku a
barchetu, odhodlali sme sa, že zvláštnej trvácnosti,
celkom hrubé, ako bunda teplé, uhorského dôrobu
pokrovce do obehu zavedeme, ktoré sotpovedajú
všetkým nárokom objednávateľov.

Výhodné ceny pre poľ- ných hospodárov:

Veľký a široký pokrovec
na kone cena 3 zlaté.

Najväčšej a najlepšej ja-
kosti cena 3 zl. 50 kr.

Už dva predmety na prábu
objednané zasielame franco
na každú železničnú a poš-
tovú stanicu.

Ku objednaným pokrovcom možno pripojiť «Rapide»
nožnice na strihanie lichvy s náhradným nožom
cena 1 zl. 60 kr. Pôvodné «Pegoet Freres» francúzske
nožnice na strihanie koní zl. 2.20.

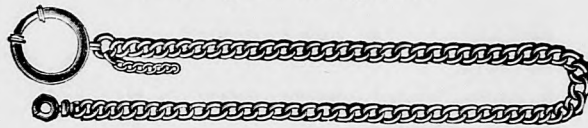
Výlučná atressa objednania:

SOHR, rozposielajúca osada uhorských pokrovčov na kone
SOMOGYSZILL.

Za dobrotu a povodnosť tovaru záruka.
Za nezodpovedné dáme zpiatky peniaze.

Lacná, solídna sbierka vianočných darov pre chlapcov!

Len **12K** 3 roč
záruk
na písme

Č. 98. Pôvodne strie-
borné remontoar ho-
dinky cis. a král. pun-
cované s bielym alebo
barvistým číselníkom,
s ručičkami sekúnd,

zákrývka so šarnirova-
ným presne regulova-
ným «Gloria» strojom
so zárukou 3 rokov na
písme, s patriacou k
tomu echt striebornou
reťazkou 30 cm. dlžky,
prsteňom a karabinom

a echt strieb. kompassom ako **len 12.— korún.**
záveskom a reťazke komplet

Žiadne riziko! Výmena povolená, alebo návrat peňazi! Zasiela

Prvá dielňa **HANNS KONRAD**, cis. a král.
hodín zásielca

BRÜX, číslo 3238. (ČECHY).

Žiadajte si, prosím, môj bohato ilustr. hlavný cenník s vyše 3000
vyobr., ktorý na žiadosť každému posiela sa zdarma a franco.

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

■ ■ Budapest, ■ ■
Szentkirályi-u. 28.

Pre žalúdok najlepšie sú
SCHAUMANN lekárnik
žalúdočková sol'
žalúdočkové pastille.

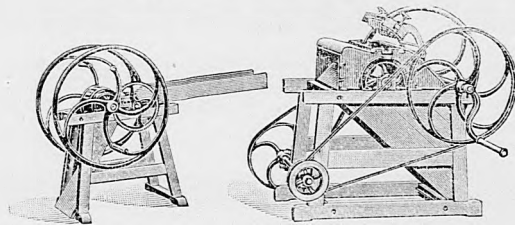
Od 20 rokov proti všetkým žalúdočkovým
neduham vyprobovaný pro-triedok je

Schaumann žalúdočková sol'
1 škatula K 1.50. Žalúdočkové pastille 1 škatula K 1.50.
Zasiela počnúc od dvoch škatúl s poštovou dobierekou

SCHAUMANN lekárnik
Stockerau pri Viedni.

Neporovnateľný výsledok.

Pánom roľníkom odporúčam svoje najnovšie hospodárske stroje:

Mláfačky. Žentúre. Rajtáre. Sečkovice. Šrotovníky.
Triery. Pluhy. Stroje na sítie. Brány. Hrabie. Stroje
na rezanie kapusty, burgyne, zemiakov a dreva. —
Mangle. Decimálky. Mačkadlá na syr, hlinu, borievky
a slad. Stroje na lámanie stromovej kôry a lupanie
kukurice atd. atd.

Obrázkové cenníky na žiadosť zašlem zdarma a franco.

Michal Treskoň
strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v **BYTČI** (Nagybicscse, Trencsénmegye).

Reklám 5 korún.

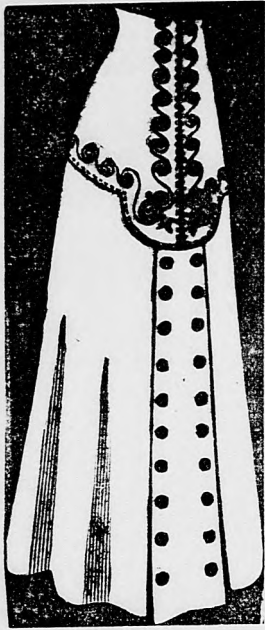
Zvlášte podarená novota, ktorá každej panej veľmi pekne stojí. Jej passé ozdobené je pántami z látky dla najposlednejšej módy. Za silnej šatovej látky pre pánov fajnovnej vzorky 5 K Z fajnového hladkého polysúka v čiernych, tmavomodrých, tmavých, sivých a zelekných farbách 7 K. Tieto ceny vzťahujú sa na sukne bez midra. S midrom každá sukňa dražšia je a 50 halierov.

Abjednenie v listoch účastné je zvláštnej pozornosti. Oby sme každému čo najrýchlejšie posláť mohli, prosíme udať nám veľkosť drieku a kľbov a dĺžku sukne dla miery zpredku a zo zadku. Prosíme ďalej o presne pravú adresu odberavateľa. Tymto spôsobom každý jednolihvý kus vystrojený je svesomite a prisne dla miery. Dalej prosíme objednavateľov o presne udanie mena a bydla. Módné album saše, krom vyšudanych veľmi pekne vyhotovených vzoriek obsahuje viacej ako sto novét v najfajnejších farbách a na žiadosť odošleme ho franko po pošte každej punej.

Zur Schossenfabrik

Wien, XVI. Neulerchenfelderstrasse Nr. 2.

Dopisovanie v každej reči.

Vindobona 8 kor.

Najpeknejší fazon čo sa dá myslieť krásne tormovaná hornia čiastka fajnovy je štikovaná. dolu zpušta sa v podobe zvona gombíkami ozdobená sukňa. — Módnny kostým z látky, v stredno alebo tmavo sivých farbách alebo z prima jakosti polysúka v čiernych, tmavomodrých, tmavých, sivých a zelekných farbách 8 korún. Z modnej homespun tkaniny. sivej drapp, a olivovej farby látky 10 K. Z diagonál tkaniny v sivej farbe 12 korún. Zo zvlášte dobre dekatirovaného sukna v čiernych, tmavomodrých a barnavých farbách 15 K.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnena perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierekou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Pred vianocami

má každý, čo zaujme sa za vianočné dary, poštovou dopisničkou žiadať si môj bohato ilustrovaný, veľký výber vianočných darov obsahujúci hlavný cenník, ktorý na žiadosť každému posielala sa zdarma a franko Cis. a král. dvorný zásielca

HANNS KONRAD
Brüx Číslo 3265. (Č.)

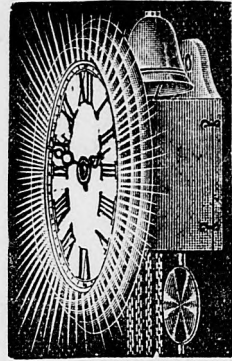
Oznam.

Následkom odumretia predáva, alebo do prenájmu dá sa jeden v Porubke (Liptó-Kisporuba) v stred obce ležiaci škrydlicou krytý murovaný dom, ktorý pozostáva zo sklepu, pekárne, dooch murovaných izieb, kuchyne a komory s priestraným dvorom, novými bočnými staviskami a zahradou; tiež aj majetok z dvoch úplných urbáorských oktáv záležajúci — všetko zo slobodnej ruky, spolu alebo osobitne. Dôchodný pekársky obchod je aj teraz v behu. Z kúpnej ceny prípadne len vyše 15.000 korún je potrebné v hotovosti zaplatiť. Agenti sú vylúčení! Vývod dá Gusztav Istvánffy v Porubke (Liptó-Kisporuba).

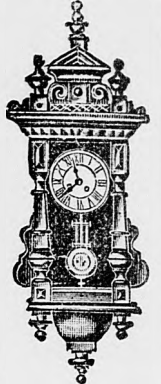
Uplné prekvapenie

docielite, jestli pre vašich príbuzných vianočné dary objednáte a k tomuto clelu poštovou dopisničkou dáte si doniesť môj hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami, ktorý na žiadosť ochotne a franko posielala

Cis. a král. dvorný zásielca
HANNS KONRAD
Brüx Číslo 3264. (Č.)

Budíček s vážovým zvonom,
s bijúcim strojom.

I a Kvalita 3 ponduse, bije pol a celé hodiny, budi hlásnym vážovým zvonom. Sklenená platna číslic, s pekné politirovaným okruhlým rámom 30 cm. priemeru . . . K. 6.—
So svietiacou platnou K. 6.50
Okruhlé hodiny 8 dni K. 6.—

Najnovšie pendlové hodiny s hudobným a bijúcim strojom, Budíček a hudba v skvostnej orechovej farby škrinke 75 cm. výšky, bije pol a celé hodiny, bije a hrá najkrásnejšie hudobné kúsky v ktorejkoľvek hodine K. 14.—
Tieže hodiny bez hudby a vážového bitia K. 10.

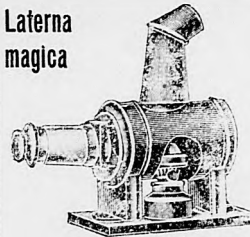
Nesodpovedajúci tovar prima sa zpiatky behom 8 dni franko, neporušený a peňaze zaň vráti sa bezodkladne. Záruka 3 rokov zasiela s poštovou dobierekou. Prvý a najväčší sklad hodinový

Max Böhnel, Wien, IV. Margaretenstr. 27/55.

Ráďte žiadať najväčší a najpeknejší cenník s 5000 vyobrazeniami, ktorý každému posielala sa ochotne a zdarma.

Vianočné dary pre chlapcov.

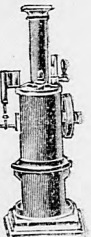
Laterna magica

Laterna magica, čierna s niklovým objektívom s tromi optickými línzami, petrolejovou lampou, komplet so 6 obrazmi 3 cm. šírky K 4.—, s 12 obrazmi 3 1/2 cm. šírky K 5.50, s 12 obrazmi 4 cm. šírky K 7.50, s 12 obrazmi 5 cm. šírky K 11.50, s 12 obrazmi 7 cm. šírky K 16.50.

Lacný parný stroj.

Číslo 130/11 s polirovaným hore koncom stojacim kotlom, mosadzo-vým cylindrom, s otvorom be pečosti montirovaný na pevných nohách z plechu, s pišťalou 20 m. výšky K 2.—. Lepšie parné stroje po K 2.80, 3.60, 4.20, 6.—, 8.—, 9.50. Zasiela s poštovou dobierekou alebo pri predbežnom zaslaní peňazi

Cis. a král. dvorný zásielca

HANNS KONRAD

vývozný dom

Brüx, číslo 3251. (Čechy)

Bohato ilustrovaný hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami na žiadosť posielala sa každému zdarma a franko

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacne perie na postel!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K. lepšie 2 korúny 40 hal.; prima polbiele 2 korúny 80 halierov; oiele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snáh biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z pra 12 K.— Pri oblednani 5 kg. franko.—

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žitého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý. 60 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perim 16 K.; polpapierie 20 K.; papierie 24 K.; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K.; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 13 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. **podhlavky** 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70. Spodné periny z pevného vrážkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývoz s poštovou dobierekou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezopovedné navrat peňazi obširny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Verte že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!

za 6 korún franko posielala 3 veľké alebo 6 stredných flašiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.